

Pedagoģijas un sociālā darba fakultāte

**Izmantotās literatūras un avotu saraksta noformēšana
atbilstoši *APA* stilam**

Materiālu tulkoja Lāsma Latsone, PSDF docente

Prasības ieteicamas 2012./ 2013. studiju gadā

Obligātas no 2013./2014. studiju gada

Teksta citāti: Avoti jādokumentē raksta tekstā, citējot avota autoru un gadu. Pilnu avotu lasītājs var ieraudzīt literatūras sarakstā.

A. Ja autora vārds ir daļa no teikuma formālās struktūras, publicēšanas gads parādās iekavās aiz autora uzvārda. Piemēram: Saulīte (1994) ir atklājusi, ka, lai arī divas nedēļas tika samazināta insulīna deva, kopsummā tam nebija lielas nozīmes. (**Svarīgi:** un tiek lietots, ja vairāku autoru vārdi parādās teikuma formālajā struktūrā).

B. Ja autora vārds nav daļa no teikuma formālās struktūras, gan autora vārds, gan publicēšanas gads parādās iekavās teikuma beigās. Piemēram:

Reviews of research on religion and health have concluded that at least some types of religious behaviors are related to higher levels of physical and mental health (Gartner, Larson, & Allen, 1991; Koenig, 1990; Levin & Vanderpool, 1991; Maton & Pargament, 1987; Paloma & Pendleton, 1991; Payne, Bergin, Bielema, & Jenkins, 1991).

Pētījumi pierāda, ka piedošana ne tikai ir saistīta ar veselības uzlabošanu – asinsspiediena pazemināšanu, sirds ritma un stresa hormonu samazināšanu, un ka tā var mazināt pat fiziskas sāpes un depresiju, bet arī to, ka cilvēkiem, kas prot piedot, ir lielāks sociāls atbalsts un labākas savstarpējo attiecību prasmes (Worthington & Scherer, 2004).

(**Svarīgi:** & tiek lietots, ja iekavās uzskaitīti vairāki autori. Kad iekavās citēti vairāki avoti, tie uzskaitīti alfabēta secībā pēc pirmā autora uzvārda un atdalīti ar semikolu)

C. Ja avotam ir divi autori, vienmēr tiek minēti abi divi.

D. Ja avotam ir 3, 4 vai 5 autori, visi tiek uzskaitīti, kad pirmo reizi avots tiek izmantots. Ja avotu izmanto otrreiz, tiek lietots tikai pirmā autora uzvārds un „**et al**” vai „**u.c.**”. Piemēram:

Reviews of research on religion and health have concluded that at least some types of religious behaviors are related to higher levels of physical and mental health (Payne, Bergin, Bielema, & Jenkins, 1991).

Payne **et al.** (1991) showed that ...

Pētījumi liecina, ka vismaz daži reliģiskās uzvedības tipi sasaucas ar fiziskās un garīgās veselības augstākiem līmeņiem (Payne, Bergin, Bielema, & Jenkins, 1991). Paine (Payne) **u.c.** (1991) pierādīja, ka...

E. Ja avotam ir 6 vai vairāk autori, vienmēr tiek lietots pirmā autora uzvārds un „et al” vai „u.c.” (ieskaitot jau pirmo reizi)

F. Jācenšas atsaukties tikai uz avotiem, kas patiesi ir izlasīti. Ja ir vajadzība atsaukties uz avotu, kas nav lasīts, izmatot šādu pieraksta veidu (literatūras sarakstā liekot lasīto avotu. Piemēram:

Grayson (as cited in Murzynski & Degelman, 1996) identified four components of body language that were related to judgments of vulnerability.

Greisons (Grayson) (citēts pie Murzynski & Degelman, 1996) identificēja četras ķermeņa valodas sastāvdaļas...

G. Lai citētu personīgu komunikāciju (ieskaitot vēstules, e-pastus, telefonintervijas), jābūt iniciāļiem, uzvārdam un cik vien iespējams precīzam datumam. Personīgās informācijas atsauci nav jāliek izmantotās literatūras sarakstā, jo to citiem nebūs iespējams atrast un apskatīties. Tekstu citēt, izmantojot sekojošu paraugu:

B. F. Skiners (personīga komunikācija, 12. februāris, 1978) uzskata, ka ...

H. Citējot interneta resursu, izmantot autors-gads formātu. Ja autors nav norādīts, autora vietā jālieto pirmie vārdi, kas ir nosaukumā. Ja gads nav norādīts, gada vietā lietot "**n.d.**" (nav datu). Piemēram:

Degelman (2009) summarizes guidelines for the use of APA writing style. Changes in Americans' views of gender status differences have been documented (*Gender and Society*, n.d.).

Patiesi, raugoties ilgtermiņā, sociālā inteliģence varētu būt vissvarīgākais aspekts, lai mēs kā cilvēki izdzīvotu (Albrecht, n.d.).

I. Citējot Bībeli, jānorāda grāmata, nodaļa un pants. Citējot Bībeli (pirmo reizi), jānorāda arī kāda versija tiek izmantota. Piemēram:

"You are forgiving and good, O Lord, abounding in love to all who call to you" (Psalm 86:5, New International Version). [**Svarīgi:** Literatūras sarakstā Bībele netiek iekļauta]

Citāti: Tieši citējot tekstu, vienmēr jānorāda autors, gads un lappuses numurs.

A. Ja citātā ir mazāk par 40 vārdiem, citāts tiek likts pēdiņās un tam jābūt iekļautam teikuma formālā struktūrā. Piemēram:

Patients receiving prayer had "less congestive heart failure, required less diuretic and antibiotic therapy, had fewer episodes of pneumonia, and were less frequently intubated and ventilated" (Byrd, 1988, p. 829). "Bez pašrefleksijas empātija nav iespējama", saka Leiks (Lake, 2010, 43.lpp.).

B. Citāti, kuros ir 40 vārdi vai vairāk, parādās bez pēdiņām un atdalīti no pārējā teksta (vienā blokā, katrai rindiņai 5 atkāpes no kreisās malas) (with each line indented five spaces from the left margin).

VII. **Izmantotā literatūra:** Uz visiem avotiem, kas iekļauti literatūras sarakstā, jābūt atsaucēm tekstā (un visiem avotiem, kas izmantoti tekstā, jābūt iekļautiem literatūras sarakstā)

A. **Lappuses:** Izmantotās literatūras saraksts sākas jaunā lapā

B. **Virsraksts:** "Izmantotā literatūra" (centrā, uzreiz nākošajā rindā zem galvenes)

C. **Formāts:** Literatūras avotus sāk uzskaitīt uzreiz nākošajā rindā pēc virsraksta (ar pārkares atkāpi), alfabēta secībā, vadoties pēc uzvārda. Lielākajai daļai izmantoto avotu ir sekojošas sastāvdaļas:

1. Autors(i): Autori tiek uzskaitīti tādā pašā secībā, kā tie minēti literatūras avotā, izmantojot uzvārdu un iniciāļus, atdalot autorus ar komatiem. Ja ir astoņi vai vairāk autori, nosaukt pirmos sešus autorus, tad daudzpunkts (...) un tad minēt pēdējo autoru. Ja avotam nav noteikts autors, tad literatūras avots sākas ar raksta virsrakstu.

2. Publicēšanas gads: iekavās, tūlīt aiz autora uzvārda. Punkts liekams pēc aizvērtām iekavām. Ja nav zināms publikācijas gads, iekavās aiz autora uzvārda rakstīt "n.d.". .

3. Avota atsauce: ietver nosaukumu, žurnālu, sējumu, lappušu nr. (žurnālu rakstiem) vai nosaukumu, publicēšanas vietu, publicētāju (grāmatām). Slīprakstā rakstāmi grāmatu virsraksti, periodikas nosaukumi, un periodikas sējuma nr.

4. Atsauce uz elektroniskiem avotiem: Var ietvert (DOIs – digitālo objektu identifikatorus) vai vienotos resursu vietrāžus (URLs). DOIs ir unikāli alfanumerāli identifikatori, kas palīdz lietotājam atrast digitālā materiāla avotu. Uzzināt, vai rakstam ir DOI, iespējams <http://www.crossref.org/guestquery/> .

D. **APA-formāta izmantotās literatūras pieraksta piemērs:**

<http://psychology.vanguard.edu/wp-content/uploads/2010/12/references.pdf>

E. **Piemēri avotiem**

1. **Žurnālu raksti, kam ir DOI**

Murzynski, J., & Degelman, D. (1996). Body language of women and judgments of vulnerability to sexual assault. *Journal of Applied Social Psychology, 26*, 1617-1626. doi:10.1111/j.1559-1816.1996.tb00088.x

2. **Žurnālu raksti bez DOI, iespēstie**

Koenig, H. G. (1990). Research on religion and mental health in later life: A review and commentary. *Journal of Geriatric Psychiatry, 23*, 23-53.

3. **Žurnālu raksti bez DOI, skatīti tiešsaistē [Svarīgi: rakstiem, kas skatīti datubāzēs, norādīt žurnāla mājaslapas URL. Datubāzes informācija nav nepieciešama. Nevajag minēt datumu, kad raksts skatīts]**

Aldridge, D. (1991). Spirituality, healing and medicine. *British Journal of General Practice, 41*, 425-427. Pieejams <http://www.rcgp.org.uk/publications/bjgp.aspx>

4. **Grāmatas**

Paloutzian, R. F. (1996). *Invitation to the psychology of religion* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.

Barets, R. (2008). *Vērtīborientētas organizācijas izveide. Visas sistēmas kultūras transformācija*. Rīga: Biedrība „Domas spēks”.

5. **Neformāli publicēti dokumenti internetā**

Degelman, D. (2009). *APA style essentials*. Pieejams

(http://www.vanguard.edu/faculty/ddegelman/index.aspx?doc_id=796)

6. **Neformāli publicēti dokumenti internetā (nav norādīts publicēšanas gads)**

Nielsen, M. E. (n.d.). *Notable people in psychology of religion*. Pieejams <http://www.psywww.com/psyrelig/psyrelpr.htm>

7. **Neformāli publicēti dokumenti internetā (nav norādīts ne autors, ne gads)**

Gender and society. (n.d.). Pieejams <http://www.trinity.edu/~mkearl/gender.html>

8. Abstrakts no pastarpinātas datubāzes (secondary database)

Garrity, K., & Degelman, D. (1990). Effect of server introduction on restaurant tipping. *Journal of Applied Social Psychology, 20*, 168-172. Abstrakts pieejams PsycINFO datu bāzē.

9. Raksts vai nodaļa grāmatā

Shea, J. D. (1992). Religion and sexual adjustment. In J. F. Schumaker (Ed.), *Religion and mental health* (pp. 70-84). New York, NY: Oxford University Press.

Veisbergs, A. (2001). Pārdomas par dzimti latviešu valodā. I. Novikovas (Red.) grāmatā *Mūsdienu feministiskās teorijas* (441.-450. lpp.).Jumava.

10. Diagnostikas un Statistikas rokasgrāmata

American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed.). Washington, DC: Author.